

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 korona, fél évre 3 korona, negyed évre 1-50 korona, egyes szám ára 10 fillér.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz címzendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó: RÓNAI FRIGYES.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Köszeg, Várkör 39. szám.

Ryiltér sora 40 fillér.

Hirdetések nagyság szerint jutnyos árban számíthatnak meg.

Aratunk.

Megkezdődött széles Magyarországon az aratás hetekig tartó, országgraszoló ünnepe. Bizony nem munka ez az aratás számunkra, most a háborús időben, hanem ünnep. Ünnepejük az erőnk, a hatalmunkat, a végső, döntő győzelmünket ebben a néhány hétben, amikor az eles kasza előtt rendekbe hajol a sargatejű kalasz.

Nagy ünnep az aratás, mint ahogy az angoloknál nagy ünnep egy nadihajo vízreboosítása. A mi ellenállási erőnk, a mi megdönthetetlen hatalmunk, a mi győzelmünk biztosítéka, ez az aratás. És ugyilatszük idén, a háború második aratása, még sokkal nagyobb ünnep lesz, mint az eddigi diadalok voltak. Az entente elen Angliával már arra sem számított, hogy mi elemliszterrel, elelemmel és gazdasági erővel két esztendőig bírjuk, de az idei aratás ugyilatszük, sőt nemcsak ugyilatszük, hanem egészen bizonyos, végleg ledöntia négyes szövetség összes reményeit, halomra dönti az összes terveket, amelyeknek főfeltétele mindig az volt, hogy a központi hatalmak kifogynak az élelemből, ehezni kezdenek és akkor kénytelenek lesznek az ententet győztesnek elismerni.

Az idei aratás fogja végleg bebizonyítani, hogy az entente erre nem számíthat. Eddig még hiába volt jó termésünk, nem voltunk annyira szervezve, mint ahogy már az elmúlt aratási időben, de a most következőben a multak összes tapasztalatait felhasználjuk és olyan gazdasági épületet emelünk a termés, mint alap föle, amelyet az entente legerősebb rohami, legvadabb duhe sem tud rombadönteni.

Magyarország régi, fontos és nehéz problémája volt a belterjes gazdaság. Földünk és földünk termékenységet nem tudtuk elegendé kinaszolni és ezért az ország termékenysége, termelése mindig alul maradt értékekben és aránylagos mennyiségben, kevesebb termőfölddel bírő, szegényebb országok termelése mögött. Ennek a háború után nem szabad megmaradnia. A háború megtanított bennünket arra, hogy igen nagy fontossága van a termésnek, a termelés minőségének, a termés mennyiségének és a gazdalkodás belterjesebb voltának az ország fejlődésére, az ország tekintélyére és hatalmára. Ha Magyarországon ma már belterjesebb gazdalkodás volna, es nem a föld kiuzsorazása volna az ország gazdasági iránya, akkor egész bizonyos, hogy meg kenyérjegyekre sem volna szükségünk. Akkor valóban annyit termelne az ország, hogy nemcsak a magunk szükségletet tudnók teljesseggel fedezni, hanem a legnagyobb könnyűséggel es a magunk nélkülözése nélkül is el tudnók latni szövetségeseinket is gíbonával, sőt sok egyébvel is.

Miután pedig a háború után sok maganérdekbe, sok maganügybe fog az állam ügyis beavatkozni, miután kiderült e háború folyamán, hogy mindenesetre jó, ha az állam az ország életének legnagyobb részét kezében tartja, vagy arra legalab is lenyeges befolyást gyakorol, kell, hogy az állam a belterjes gazdalkodás behozatalára is megfelelő akciót indítson. Az államnak magában is érdeke a belterjes gazdalkodás nemcsak közvetve, hanem közvetlenül is az adók reven. Mert a belterjesebb gazdalkodás nemcsak a gazdasági élet megerősödését jelenti, hanem egyszersmind a jövedelem emelkedését is es így az állami adójövedelem is nagyobb lehet.

A legfontosabb közérdek tehát a belterjesebb gazdalkodás behozatala az országban, es remeljük,

hogy az idei aratás es a háború eddigi tapasztalatai rá fogjak birni a kormányt es az államot arra is, hogy a belterjesebb gazdalkodást propagaljak, megnonosítsak, megvalósítsak.

Ha ez tenyleg meglesz, akkor a háborúból nemcsak mint erkölcsileg elismertebb, komolyan meltanyolt értékesebb nemzet fogunk kikerülni, hanem mint natalmas, megalapozott gazdasági ellettel biro, több jövedelemmel es nagyobb nemzeti vagyonnal rendelkező agrar ország is.

A városok helyes penzügyi politikája.

A városok a követelményeknek, amelyeket a mindennapi élet egyre fokozódó fejlődésével tamaszt velük szemben, csak ugy tudnók megfelelni, hogyha helyes penzügyi politikát folytatnók. A városok kezdenek kinöni es ki kell nöniök abool a keretből, amelyben eddig mozogtak t. i. a helyi közigazgatásnak jól-rosszul varo vegzéséből s mindikább helyet kell hogy adjanak annak a törekvésnek, a hely rajuk szocialpolitikai, humanitarius, higienikus stb. feladatokat ró.

Az 1912. évi LVIII. t.-cikknek is, amely a városok vezetéseben oly gyokeres változást vitt keresztül, ez az egyik célja; az állam tenat elvarja, söt el is kell varnia bizonyos meretekben, hogy az egyes városok önálló életet éljenek, feladatokat onállóan oldjanak meg es csak ott forduljanak nozza támogatásért, ahol a cél, a feladat megaladja a városoknak a cél elérésére allo anyagi es erkölcsi erejét.

A városok ezelőtt is foglalkoztak kulturális, szocialis stb. feladatok megoldásával, de mindezt nem ontudatosan, hanem a viszonyok kenyszerítő hatása alatt tettek.

Hogy a városok mindennütt atertettek-e a fenti törvény fentemített intencióját, azt eredményekben az idő rövidsége s különösen a most kozbejött háború miatt meg nem lathatjuk. Nem ok nélkül való azonban epen most, mikor a háború különösen humanitarius es népnevelési szempontokból fokozott meretekben tamaszt igényeket a városokkal szemben, felhívni a városok figyelmét arra, hogy az összes irányban feladatuknak esakis ugy tudnók megfelelni, hogyha helyes penzügyi politikát folytatnók. A legszebb terv is dugába dohet, ugyanis, noyna anyagi bazisa nincs, vagy ha nem elég eros.

A helyes penzügyi politika első es legfőbb kelleke a feladatoknak helyes felsmerése. Kell egy iránynak, célnak lennie, amely szerint kell ezt a politikát irányítani. Ha varianol nem erva nyesul az az eiv, hogy csak addig nyujtozzunk, ameddig takaronk er, ugy ez elsosorban a városoknál van így. A városoknak ugyanis mindig a feladatokhoz kell alkalmazkodnia. Helyeseben hozza alkalmazkodnia a penzügyi politikanak es nem megfordítva, mert míg az ellenkezője egyrészt a penzügyi politika teren a teljes stagnációt es minden programot kifejlődésének meggatlását eredményezné, addig másrészt utjat vagna minden városi tervnek es reformnak is. Egeg lenne ugyanis mindig a ke.lvezotlen penzügyi helyzetre hivatkozni, hogy minden, különben talpraesett idea halvaszütesék. Mi következik tenat ebből? Az, hogy ott, ahol a takaro nem elég hosszú meg kell toldani egy ügyes penzügyi művelettel vagy új jövedelmi forrasok megnyitásával.

A városoknak soh'sem kell felniök az adóságtól, helyesebben a hitel igénybevetelétől. Csak disztिंगvalni kell tudniök a produktív es az improduktiv hitel között es ha ezt tudják, akkor

addig, míg okosan igénybe veszik a produktív hitelt, teljes erővel küzdenek az improduktiv hitel ellen, amely végeredmenyben esődöt eredményezne.

Vannak ugyan a modern ellettel járó olyan városi reformok es intézmények, amelyek már eleve kizarnak minden produktivitást. Ilyenek: a szocialis, higienikus, kulturális stb. reformok es intézmények, szoval az ugynevezett: jóléti reformok es intézmények, de ezekkel nem akarunk most foglalkozni.

Az itt elmondottakra azt hozhatnók fel sokan, hogy a városokat epen a hitelnek tulsagos igénybevétele nyomja s ezért vált szükségessé par evvel ezelőtt a kormányhoz fordulni segítségért.

Igazuk van, akik ezt mondják. Csak ezek elfelejtenek egyet, azt, hogy tulajdonképpen mi is idezte elő a városoknak ezt az elviselhetetlen adósságba való keveredését? Nem egyéb, mint a városok helytelen, marol-holnapra való gazdalkodása, a minden terv nélkül való költekezése, a hitel könnyelmű igénybevétele, a függő kölcsönök szakadatlan egymásra halmozása, ugy, hogy a lejaro kölcsön kamatait is mar egy új függőkölcsönrel kellett rendezni, amelyből szemfenyveszteskepen egy kis töredék valami kulturális vagy szocialis célnak is jutott, szoval: nyeltelen penzügyi politika folytatása.

Helyes penzügyi politika helyes penzügyi programot tetelez fel. Ez fontosság tekintetében karoltve jár a városok feladatainak helyes felismerésével s máködésükben egymásra vannak utalva. Helyes penzügyi program nélkül ugyanis nem lehet helyes várospolitikát folytatni, viszont a feladatoknak fel nem ismerése egyáltalán nélkülözhetővé tesz minden penzügyi programot es politikát, mivel teljesen elegeges ilyenkor a bevételek es kiadások egyszerű össznangban tartásáról gondoskodni.

Erre eklatans pelda legtöbb város közel-mult gazdalkodása. A legutóbbi időkbén ugyanis, mikor a városok kezdek rajönni arra, hogy ugy a városi polgarság, mint az állam inkább intézmenyes muködést var tőlük, mint egyszerű helyi közigazgatást, egyszerre hozza kezdek fogni az elnanyagolt kulturális, szocialis stb. feladatok megoldásához. Kulturpalotákat, városi vigadókat, építettek, vízvezetökeket, csatornazást letesítettek, s mindent anélkül, hogy vállalkozásainak biztos penzügyi alapja lett volna. A momentan penzszükségletet kielegítettek a penzintezetek, de minelyt a penzkrízis következtében ezek megvontak tőlük a további hitelt, egyszerre összeomlott az egész kartyavar. Igen, mert egész penzügyi tevékenységük a napi bevételek es kiadások egyszerű elkönnyvelesében állott, az ilyen nagyobb feladatok megoldásához niányzott a messzebb jövőre kiható, a fokozódó követelményekkel számolni es ezek anyagi bazisait biztosítani tudó penzügyi politikájuk. Penzügyi politikájuk nem is lehetett, mivel egyáltalán nem volt penzügyi programjuk, amelynek egyeduli célja, feladata a meglevő jövedelmek szaporítása, vagy ott, ahol ez sem elegeges, új jövedelmi forrasok megnyitása lett volna.

Elengedhetlen szükséges kellek, hogy a kormány a városok penzügyi politikájának a gyakorlásában — különösen mikor azok új jövedelmi forrasokat nyitnók meg — ne legyen kerekktöze, hanem minden erejével segítse, tamogassa öket. Ne gyanakodjék tehát felettük, hanem csak figyelje, ellenörizze öket. Ezen belül engedje öket saját erejük, tehetségük es képességükhöz meren fejlődni.

Ilyen módon nem allana elő az a helyzet, hogy a városoknak a kormány mankóján kell-

jen járnok, hanem a kormány a feladatukat helyesen átértő, helyes pénzügyi politikát folytató városoknak mindig biztos és erős támasza legyen.

A Var. Lap számára, írta Dr. Csiby Andor városi tanácsos

Varosi ügyek.

1769-916

Hirdetmény.

Felkértem a város hazafias közönségét, hogy a kinek ócska ruhaneműje, gyapot, vagy rongy, ócska takaró, pákróc, gumi vagy kautsuk—tárgy áll rendelkezésére azt f. évi július hó 20-ig szolgáltatassa be a rendőrlégénységi szobába, honnan összegyűjtve a Hadszolgálati hivatalhoz küldetnek el.

Köszög 1916 június 24.

Jambrits Lajos, polgármester.

2925-916

Hirdetmény.

Dr. Stur Lajos községi ügyvéd hős halált halt fia, Stur László m. kir. honvéd hadnagy emlékére létesített 4000 koronás alapítvány kamatára pályázatot hirdetnek Pályázhatnak Köszögen állandóan lakó oly szegény és gyámoltásra érlelmes családok, hol az atya vagy családfenntartó a m. kir. 18. vagy 20. gyalogezredben szolgálva a harcokban elesett, vagy ott szerzett betegségében elpusztult. Szóbeli vagy írásbeli pályázatok polgármesternél adandók be július 6-ig.

Köszög 1916 július 1.

Jambrits Lajos polgármester.

Óriási árvíz

pusztított városunkban e hó 26-án, hétfőn este 8 órakor. Majd minden évtizedben fordul elő nagyobb-mérvű áradása a Gyöngyosnek, különösen 1815-ben, 1816-ban, 1864-ben, 1891-ben voltak igen nagy árvizek, de ilyen rohamosan, ekkora óriási víztömeggel egy sem volt és ezer szerese, hogy nem éjjel álomban lepte meg a lakosságot, különben aligha mult volna el emberélet- és állat-vesztés nélkül.

Este 7 óra után érkezett a hatóságokhoz sürgöny az osztrák határszéli Kirchschlagból, hogy nagy víz-áradat hompolyog lefelé. Erről azonnal értesítettek a tűzoltóságot és katonaságot, hol nyomban a készenlétről gondoskodtak. Nyolc óra tájt félelmetes gyorsasággal emelkedett a víz. Az Eisner-féle nemezgyárban egymásután voltak fel a főtámpok rekeszeit. Mikor az két rekesz szerkezete ellenállott, a hatóságtól robbantásra való engedélyt és anyagot kért a gyár, de míg kiküldötte eljárt, addig mégis sikerült a rekeszeket felvonni és ennek köszönhető a gyár, hogy az óriási árvíz telepét össze nem rombolta. Így is partvédelmi és egyéb kára mintegy 5000 korona. A tartósan emelkedő ár már az Eitner-rétet is ellepte és bejutott a sörkertbe, sőt a Sziget elejéig, mely városrészt eddig minden árvíz megkímélte. Legvadabban hullámozott a vasutas árvaház előtti részen Müller Ferenc fűrésztelepén keresztül. Mint apró léceket felemelte a leghatalmasabb faronkokat, egész rakás deszkát, temérdek tuzifát és elsodorta a Széchenyi ligetre és a malomarkot majd szinig megtöltötte faneműekkel. Meg többet is elsodort volna, ha fel nem tartóztatja a Pámer utcai új betonhid. A kis rozoga, már lebontásra ítélt burát egy pillanat alatt elsodorta. Itt a roháló víztömeg behatolt a Szent Domonkos női szerzet kertjébe s nagy pusztítást okozott a veteményekben, elszaporodva a gondosan kezelt kertet, — innét átesapott a Gyomory-kertbe és alamosva az összes intézet-utcai telkeket elhatároló falkerítést, azt legtöbb helyen ledöntötte s így jutott a víz az intézet-, majd a Kert-utca és ennek összes kertjébe. A villamos telep gépháza is megtelt vízzel és iszappal s itt is csak katonai munkájával sikerült helyrehozni az üzemet. A Széchenyi-ligetnek malom- és vadarak közötti sétányát szétrombolta, a Stipkovits féle malom furdókabinjait úgy elvitte, mintha karttyából összerakott lett volna és esudalatos módon a Gratzl-rétig sodorta. — Itt azután oly elementáris erővel dolgozott az ár, mint e városrészen minden ilyen alkalommal. A két víz közötti sétánytöltést ismét áttörte s egy-kettőre kilátszottak a mintegy 15 évvel bevett hatalmas pilóták. Ezt természetesen megelőzte a bencés kerthöz vezető hidnak elszakadása mindkét parttól, a szinte mintegy 15 évvel ezelőtt megépített partvédő betonfalnak bomlása és a hirtelen ide-oda esapó hatalmas vízeről ott pár pillanat alatt reesege szedte szét a kórházhoz vezető hidat, melyet a közeli káposztásig elsodort. Most a káposztások, a kórház, a vásárter, a Freyberger féle szappangyar, a Szova-kert, a Czekegyártelep került méteres víz alá, majd mint minden arznél, a Király-ut is, de ezáltal nemcsak az Angyal kórházig hanem a laktanyáig.

Legtöbbet szenvedtek, mint máskor is, a vásártéri kis földszintes házak, melyeken keresztül folyt, udvart, kaput rombolva, járdát felszedve és ellepte a mélyen fekvő lakásokat az ablakig. A segítségre kivonult katonaságnak itt akadt a legtöbb dolga. Gyermkeket, állatokat kellett menteni. Itt a víz eljutott a Jenő főherceg-utcában a Linzer-házig, a városi bikasálat is veszélyeztetve. A nagy esőzés folytán a hegyekből leszáradó viznek esatornát megduzzasztotta a Gyöngyös magas vizállása és ezáltal is előntötte a honvédlaktanyát és az e mögötti területet. Mindenütt egy és másfél méteres magasságban rohant az ár és megnehezítette a mentést, melyben a katonaságon kívül a polgármester, helyettese és a főjegyző is serényen résztvett.

A félkilenczór érkező vonat utasai a pályá-

udvaron rekedtek és az éjfélkor érkező vonat utasai megborzádvá néztek a víz alá került város félelmetes látóképét és a városba, házaikba és lakásaikba kívánczozó utasoknak jajveszékelt sokaságát. Az este Szombathelyre utazott rendőrkapitány e vonattal jött vissza és mindenekelőtt egy vadászkatonát gazdaltatott át a mély vízzel borított aszfaltos uton a honvéd laktanyába, honnét személyszállításához kocsit kirendelését kérte. Ennek azonnal megféleltek és egy egyfogatu vadászkoosi mindaddig közlekedett a Király-ut járható részéig, míg az összes utasok be szállítottak.

Időközben apadni kezdett a víz és ekkor a rendőrkapitány és a főjegyző Bohm Adolf vadászszázadosal és néhány vadással sorra bejártak az összes veszélyeztetett helyeket és segítséget nyújtottak mindenütt, hol erre még szükség volt, a közlekedésre veszélyes helyekre pedig katonai őrt állított ki. Hajnali 3 óra felé a Király-ut már vízmentes volt, a vásártéri lakók és másutt is a víz kimerítéséhez fogtak, sőt egyes házakban már szivattyukkal is dolgoztak. Igen sok helyen bedőlt a deszkakészítés, a pincékben pedig majd minden házban jutott víz. Hajnali 4 óra felé több vízbefutó katoná és polgár felett sajnálkoztak, de reggelre kiderült, hogy csak kócska hir volt, — senki sem hiányzott, emberéletben kar nem esett, összesen 3 suldo és egy kis kecske fulladt a vízbe és vagy száz apró esibe.

Reggel valóságos bucsujárás folyt a város elontott területén és a hidak körül. A hatóság kénytelen volt mindenütt katonai őrszemeket kiállítani és az utakat és hidnyilasokat elzárni. Legalább 400 házban történt jelentékeny kár, de ennek összegét kiszámítani lehetetlen. Legalább 200.000 koronára tehető a magánvagyon megrongálása, — a városnak kára pedig hidakban, partvédő művekben, megrongált járdák, esatornák, árkok stb. legalább 100.000 korona. Hogy vetésekben, takarmányokban mennyi kar esett, azt meg hozzávetőlegesen sem lehet megbecsülni.

A vizáradást okozta legnagyobb kár azonban csak ezután következett. Szerdán délelőtt a szent János hidat követő bal parton, a Munkás-utca előtt, óriási partszakadás történt néhány alamosot harsta bedolése által és mert ugy estek a mederbe, hogy a vizet a part felé sodorták, az aradatot az egész kocsiterületet vajtá ki. A veszély fennállását ugyan már reggel észlelték és ennek fenforgását már 8 órakor jelezték a városi gazdának, — ez azonban sürgősebbnek tartotta a szénbeszállítást intézni. Dél fele Kuttel Dezső gyógyszerész értesítette a fenálló veszélyről a rendőrkapitányt, ki rogtan a polgármesternek tett jelentést, mire mindketten nyomban kisérték a hidhoz és felismerve a veszélyes helyzetet, azonnal kocsit a városba siettek a vadászokhoz segélyesapát kirendelésre végett, ami azonnal megtörtént és Bohm százados, valamint Müller főhadnagy buzgó közreműködésével, miben Gutkovszky orosz ezredorvos mintegy 50 orosz fogoly katonával is segítette, estig folyt a partvédelmi munka, de a gyakori szakadó eső, az újból emelkedő ár le nem kúszható akadályt górdított a munka sikeres elvégzése elé. Este felé a polgármester Gombos Ernő főjegyzőt Szombathelyre küldötte az államépítészeti és kulturmternéki hivatal értesítése végett.

repedezni kezdett a balparti pillérfal, majd a hidhoz felvezető uttest, Müller főhadnagy visszarendelte utaszkatonait és par pere mulva, a meglazult uttestnek nyomása által is szorítva, agyszerű robajjal szakadt a pillérfal a vízbe, olyannyira, hogy a vasbetonhidnak foszerkezete szabadon állt és egész sulyával a két középső löpőteret nyugodott. Ezzel megszűnt a közlekedés. Érdekes, hogy 1—2 perccel előbb Britz vendéglős esodorós fogatát kocsisa minden áron meg ávezetni akarta és csak erőlyes közbevetés akadályozta meg. A terhelt nagy szekér és az ezt vontató hatalmas állatok alighanem elpusztultak volna kocsistól együtt, ha meg atengedék. A hatóság az

Masnap délben megérkeztek Hvozodovits műszaki tanácsos és Karolyi kulturfőmérnök, akik szak-szerű utasítást adtak a partok és főleg a veszélyeztetett szent János hid biztosítására, mely utóbbiak baloldali partpillérjét rettenes erővel alamosa az ár, mivel a Gyöngyosnek egész vize a tuloldali meder elszaporodása folytán ide sodródott.

Csütörtök délben hozzáfogtak a vadászok utaszi és munkához Müller főhadnagy vezetésével, több száz szak homokot dobtak e pillér elé, bűmulatos gyorsan egyszerű védőfalat építettek a vízben álló katonák, köveket hordtak melléje és föléje, látszott is az aradat erejének gyengülése, mire az idejött mérnökök azon reményben utaztak haza, hogy a hidat megvédem sikerül, de sajnos, este fele hirtelen összes hozzájáró utakat elzaratta, minden irányba katonasereg állított ki és a polgármester azonnal intézkedett a hid melletti területen egy szükséghidnak az építésére. A másnap újból eljött műszaki tanácsos a szabadon álló baloldali hidtestnek aladucolását rendelte el, amhez az ezzel megbízott Laas József építőmester tegnap hozzáfogott. A szent János hid helyreállítására mintegy 12—15.000 koronába fog kerülni, hozzászámítva a szükséghidat és a kivajt partrészek kitöltését.

A háborútól megkímélt város, ime, az elemi csapástól ugyanannyit szenvedett, mintha az ellenség agyuzásának és rombolásának lett volna kitéve. Nagy gond és nagy teher szakadt ezzel a városra.

Helyi hírek.

A katonai loterán történt hiányok meglekintésére e héten városunkban időzött Szögner Ottó mérnök-alezredes s azok pótlása iránt intézkedett.

Palatin Gergely pannonhalmi főiskolai tanár hétfőn érkezett városunkba ez évi vakációs látogatására.

Augustz Janos nyug. főjegyző helyettes polgármester részére megállapított nyugdíjhatározat ellen beadott felebbezést a belügyminiszter elutasította.

Hosi halált halt az orosz harcúterén Grész Béla honvédszázalójunk daliás, vitéz főhadnagya, aki az első offenzíva alkalmával is többszörösen kitüntette magát és sulyos karsébbel tert vissza. Bónán maradt karja dacára újból harcúteréi szolgálatra jelentkezett oly időben, midőn újból nagy tulerővel szemben kellett küzdeni és ott e véres harcok közepette lelte hős halálát, mely gyászba borítva ifju, áldott állapotban levő nejét és minden barátját és ismerőst, kiknek örökre felejthetetlen marad e legendás vitéz tiszti. A harcúteréről visszatért hű szolgálta hozta meg a szomorú hirt.

A hirtelen elhunyt Dreher Mór nyug. államvasuti ellenőr temetésén a rokonok részéről Dreher Berta bécsi lakos és Schaeffner Béla huszárszázados budapesti lakos volt itt. A temetésen a szombathelyi államvasuti üzletvezetőséget Radó Béla futóhízi ellenőr, ifjúkori barátja képviselte, a helybeli állomásfőnökséget Hettlinger József hivatalnok, de ott voltak a nyugalmazott vasuti tisztviselők közül is többen, a hatóság részéről pedig Köszegi József rendőrkapitány. Az egyházi szertartást Kines István apátplébános végezte kaplanjaival. Temetést a bencések kriptája melletti sírban helyezték örök nyugalomra. Tekintélyes örökségére eddig igényt tartanak: Dreher Gyula, Berta és Olga bécsi lakosok, Schaeffner Béla huszárszázados és öccse Károly, ki jelenleg a harcúterén mint főhadnagy teljesít szolgálatot és képviselőt dr. Szovják Hugó ügyvédre bízta, jelentkezett még dr. Ruby Béla zombori ügyvéd is mint igénylő. Ingóságának részletes leltári felvételével végrendeletet is találtak, melyet egymaga írt alá s mely szerint vagyonát a Bócsben lakó három unokatestvérére és az anyai ágából életben levő három Schaeffner testvére hagyja és a 60.000 koronát meghaladó összegnek 50%-ából 25%-ot a Vöröskeresztnek, 20%-ot az országos rokkant-alapnak, 5%-ot pedig temetési költségeire, míg ingóságának elarvezéséből bejött összeget egyenlő részekben azoknak, akik utolsó óraiban neki szolgálatot tettek.

Chernel Miklos egyeves önkéntes, Chernel István fia, egyike azon érettségit tett ifjaknak, akik mult évben elsőnek jelentkeztek katonai szolgálatra, kiképzés után a wolnyiai harcúterén került, hol mint huszáronkéntes nehéz küzdelmekben vett részt, Századának legutóbbi harcra óta nem adott életjelt magáról és kik vele voltak és bátor viaskodásairól hoztak hirt, valószínűnek tartják, hogy a tulerőtől visszaszorítva más csapatsthez került, avagy orosz fogságba jutott. Az aggodó szülők minden irányban tudakozódnak utánna és aggodásukkal egész szívvel együtt éreznek a közkedvelt Miklos huszar barátai és ismerősei.

Halalozások. Maitz József polgártársunk, Maitz Ede dr. pürgényi plébános édesatyja, fia mellett élvezett nyugalmából kiszólitva, június 21-én 71 éves korában tudógyulladással meghalt. A megboldogultat Úrnapi delutánjan a plébániabeliek nagy részvétele mellett temették el. A beszentelést Husz Mityás lekai esperes végezte a környékbeli papság és tanítóság segédletével.

Közegészségi és építési vizsgálatok megtartására tett előterjesztést a rendőrkapitány a városi tanács-hoz, mely szerint orvosi és építő szakértői hazunkénti együttes vizsgálat alapján történjen intézkedés, főleg a szegényebb sorsú lakosság egészségének biztosítására, másrészt a lakhatatlanná lett helyiségek emberi lakásra való megszüntetése, esetleg lebontására.

A vadászszázalaj tisztikara, altisztjei és legény-sége a város és vidékén k árvízveszélyében nyújtott segélyt oly készséggel, buzgósággal és lankadatlannal kitartással végezte, hogy nagy halálra kötelezte ezért a város és vidék lakosságát. Köszög városi bizonyára meg fogja találni a módját, hogy elismerésének méltó formában adjon kifejezést és ezt feltartjuk magunknak is azon időre, midőn névszerint valamennyiüket kelloképen méltathatjuk.

A Péter Pal napi gyűjtes az országos Vöröskereszt javára igen szép eredményt ért el, dacára annak, hogy a terbe vett intézeti parkünnepély elmaradt. Nőgyuleti hölgyeink a jómódunkal és intézeteknél 600 koronán fölül gyűjtöttek, — Péter Pal napján délben megtartott katonaszerekenai korzón pedig ifju hölgyeink kedves buzgósága 300 koronán fölül eredményezett. Igen kedves látvány volt Eisner Mariandii esacsifogatának rogtonzott gyermek-omnibuszá való forgalomba helyezése, ami mind 100 K-át hozott a nemes célra. A katonareáliskolában külön is gyűjtöttek.

Az ebjegyek megváltására kitűzött volt határidő tegnap telt le. Eddig összesen 126 eb részére váltották meg. Minthogy összeírás szerint 200-nál több eb van a városban, igen sok kihágási eset fogja a szegények pénzárát 20—20 koronával gyarapítani. A „kutyavilágunk“ ez talán az egyetlen jó oldala.

Telhetetlenség. A piacra jövő vidéki elarusítók jól tudják, hogy Köszögen aránylag drágábban fizetnek mindent, mint Szombathelyen, hol az árakat a sokkal nagyobb kínálat szorítja le. A cuki Bálintné mégis 36 fillérért kínál két deci tejfelt, melynek szombathelyi maximált ára 20—24 fillér között változó, Köszögen pedig a hatóság változatlanul fenntartja a 28 filleres árt. Mivel az ismételt figyelmeztetés sem használt, telhetetlen és aránytalan árkövetelésért a hatóság megbüntetto, mivel két vevőt a betivásáron eljáró rendőrkapitányánál feljelen-

tete. Most detektív rendőrt alkalmaz a hatóság, aki kizárólag a túlmagas árakat fizető bevásárlókat fogja megfigyelni és tettenérségnél feljelenteni. Mikor a hatóság amugy is három, négy, sőt ötszörösen magasabb árakat tűr meg, mint béke idejében, a bevásárló közönség maga miért szökteti fel az árakat indokolatlan, tonnes megrohanással és tülekedéssel? Nincsen olyan élelmi cikk, melyet annyira okvetlen aznap beszerezni kell. Ha nem tolkodnak egymás hátán az élelmi cikkért, ha a tulajdona árkövetelésre azzal felelnek, hogy ott hagyják az eladót, majd meglátják, hogy minden olcsóbb lesz. Ezt azonban hiába prédikálja a hatóság a vásáron, és mi a sajtóban, — a nagy közönség irigy és telhetetlen és a „nekem csak azért is van” indokolatlanul felszökteti az árakat.

A jövő lisztellátás ügyében szerdán értekezlet volt a polgármesteri tanácsban, melyen ezúttal a molnárok, pékek és kereskedők vettek részt. A polgármester ismertette az új rendeletet, de a lisztellátás mikénti végleges szervezését illetőleg még csak ezt követő értekezleten fogja a városi tanács szándékait előterjeszteni.

A Köszegi Allatvédő Egyesület a központi egyesületben a következő jelentést küldötte: Igen tisztelt Elnökség! A világháború dermesztő szele szerény egyesületünket is érintette. Tisztikarunkból ugyan hadiszolgálatra seaki sem vonult be, tagjaink közül is csak kevés, mindazonáltal a komoly gondokkal és a sokféle áldozatokkal követelt megpróbáltatásokkal telített levegő zsidbasztóan hatott munkálkodásunkra és elevenebb megnyilvánulására. Azonban haza gondos előrelátásunknak, működésünk a súlyos viszonyok sem akadályozták meg, mert kitűzött céljainkat — bár szerényebb keretekben — de a leglényesebb pontokban akadálytalanul szolgálhatta. Még a háború kitorése előtt Köszeg szab. kir. város részéről ajándékozott szálfakból 340 darab fészekelvet készítettünk s így készletünkkel városunk területén a múlt évben 68 darabot osztottunk ki díjtalanul részben tagjaink között, részben nyilvános kertekben függesztettünk ki. A „Köszegi Takarékpénztár” évenként részünkre juttatott 50 K nyugteltű adományából és törzsvagyunk kamatából pedig annyi folyó költség állott rendelkezésünkre, hogy 4 új „Parus”-etétől szerelhettünk be s a téli madar-ételeshez szükséges — bár lényegesen megdrágult — kendermagot beszerezhettük s a tagjainknak jaro „Allatvédelem” előfizetési járulékat is a tagjegyesületünknek megfizethettük. Ilyen módon elértük, hogy a háború által anyagilag sokszorosán és súlyosan igénybe vett közönségünköt a tagdíjakat be sem kellett szednünk, hanem módot adtunk nekik, hogy azokat a háborúval kapcsolatos jövedelmük oltarára áldozhassák. Hazafias kötelességünknek ismertük a hadikölcsön jegyzésében is részt venni s e célra 900 K-at fordítottunk. Kiváló tisztelettel, a Köszegi Allatvédő Egyesület nevében, Cheruel István, elnök.

Egy elő sertés maradt gazdátlan a nagy árvíz veszély zúrvára óta. A rendőrhatalóság élelmezésre kádta annak, akinek hazába futott s most keresi a magyértéku állat gazdáját. Ha egy hétig eredményre nem vezet, arveresen fog eladhatni.

A hétfői nagy árvíz a róti völgyet is egész széleskörűen lepte el és különösen a vasúti töltést rongálta meg több helyen. Aznap csak átszállással lehetett közlekedni. A helybeli osztálymunkások a rendelkezésére boesatott vadászkatonákkal egész Pulyaig terjedőleg hozta rendbe a pályatestet és hogy mánap már a rendes forgalom felvenetű volt, díszesetere valik az osztálymunkásoknak. — A róti völgyben az árvíz elsodorta a turistahidat is és az úgynevezett fekete híd is megrongálódott. A róti vendéglő és közeg közötti nagy fahidat szintén elsodorta az ár.

Baleset történt a héten az Eisner-testvérek nemzgyarabán. Kis Kálmán nevű munkás ineselekedésből ütlegelés lett az egy helyen munkában állottak között, ami egy egy spirituszlámpa feldöntését eredményezte, de egyben büntetést hozott a munka megzavarására, mert jobb karján súlyos égési sebeket szenvedett, melyek legalább két heti gyógyulást igényelnek.

A város Gerbaud disz. boz nyerevényét a Vöröskereszt javára sorsolttatván ki, a tegnap megejtett húsznál a 11-es szám lett a nyertes s így a város nyerevénye Chernel István birtokába jutott.

Sorozáson történt egy vidéki városban. Egy jóhumoru, kedélyes, öreg katonatorvos vezette a sorozást. Epp egy sovány fiatalember került a mérce alá. A doktor megkérdi tőle: Átesett-e már valami veszélyes betegségen? — Igenis törzsvoros ur! — feleli fellelegezve a fiatalember. — Voltam már kanyaróban, vörhenyben, difteritiszben, tüdőgyulladásban, izületi csuszban... — Elég! — szakítja félbe a törzsvoros. — Látnom magának olyan erős szervezete van mint a vas. Alkalmas!...

Az Elektro Bioskop mai műsora: Felvételek a világháborúról. A rohanó ár. Drama 2 felvonásban. Menyasszonyom — felesége. Vigjáték 3 felvonásban, a főszerepben a szép Hanny Weise és Albert Paulig.

Videki hírek.

A soproni kereskedelmi kamara mozgalma az állami tisztviselőkért. A soproni kereskedelmi és iparkamara — mint tudósítónk jelenti — tegnap tartott közgyűlésén érdekes, országos érdeklődésre számot tartó határozatot hozott. Spiegel Szigfrid elnök indítványára a kamara az állami és egyéb tisztviselők számára helyzetének megjavítását szintén főhatáig sür-

geti és hasonló föliratozásra főkéri a társamarkát. A kamara a tisztviselők megélhetését szoros nexusba hozza az ország legfontosabb közgazdasági életével. Oriási veszedelmet rejt magában a tisztviselő nyomora, amely ellen teljes erővel kell küzdeni a közélet minden faktorának.

A szombathelyi—pinkafői vasúttársaság közgyűlése. A szombathelyi—pinkafői h. é. vasút részvénytársaság ezidei rendes közgyűlését Szabély Gyula kir. udvari tanácsos elnöke alatt tartotta meg. Az igazgatósági jelentés szerint a személyforgalom jelentékenyen emelkedett, amennyiben 95.567 személytel több szállított, mint az előző évben, ami 14.813 K 40 fillér többletet eredményezett. A teherforgalommal azonban a múlt évben is érzékeny visszaesés mutatkozott. 22.348 tonna itt a hiány, amely 25.427 K 69 fillérre apasztotta a bevételt. Mindazonáltal a tiszta jövedelem az előző évihez képest 3784 K 71 fillérrel növekedett és az osztalek is a régi maradt.

Magvaszakadt vasi fouri család. A főrendiház elnöke és a belügyminiszter aláírásával hirdetményt közöl a hivatalos lap mai száma, mely szerint herceg Batthyány Strattmann Odón a magyar főrendiháznak örökösje tagja Körömden 1914. október 29-én elhalálozott s elhunytával a törvény értelmében a magyar országgyűlés főrendiházában örökös tagsági joggal bíró herceg Batthyány Strattmann család fiágában a magvaszakadt állott be, amely tény az örökösje főrendi családokról vezetett csaladkönyvbe az illető rovatban fel fog jegyeztetni.

Tanító-valasztás. Sehermann Ele nyugalomba vonultával megüresedett a rábakészti evangélikus tanítói állás. Az állásra egyhangulag Karner Gusztáv tanítót választották meg, akinek beiktatása jövő vasárnap megy végbe.

Eltűnt 20 000 drama-cigaretta. Stelzer Adolf rohoni dohánygyártól való különféle donanyt és cigarettát szállítottat hat ládában kocsin Szombathelyről Rohonera. A szállítással a rohoni szállítót bízta meg, aki egy orosz foglyot utatett a kocsira. Hazatérve, látták, hogy egy láda 20 000 drama-cigaretttal, 500 korona értékben hiányzik. A láda nyilvánvalóan elveszett utközben s ezért annak a közözetését elrendelték.

Tűz. Nagygyenesen tegnap Bárdócs Sándor istállójában tűz ütött ki. Szerencsére az istállóban volt 5 darab marhat megücsöttek, csupán az ott tartott ruhásemek égtek el. A tűz keletkezésének okát a esendőség nyomozza.

Szombathelyen a villam agyonsujtott egy katonát. Kedden este fél tíz órakor nagy vihar tombolt keresztül Szombathelyen. Rémitő villanás és dörges kísérte a nyári zivatart, amelynek emberáldozata is van. A Faludy Ferenc-utcában, a Bierbauer fele vendéglő előtt egy csapat 90 es katoná iparkodott az atomásra. Amint megállapították, a katonák aratási szabadságra mentek galiciai otthonukba. A villam közöjükesapott és az egyiket agyonsujtotta. Holttestét a késő éjjen órákban a 90-esek kaszarnyájába szállították.

Kidobták a szemét. Teresak Andras meédi gazda haza előtt szép eseresznyeűk virítanak s így törtent, hogy a napokban, az éjjeli órákban meg akarták dézsmálni a eseresznyeűt. A zajra felébredt a gazda, aki kiment az utcára, de amint kilépett a kapun, egy kö úgy találta balszeme tájékan, hogy hónapok keltenek mire visszanyeri szemévilágát. A tetteseket keresik.

Nagy vízáradasok a varmegyében. Varossalónakon négy házban nagy rombolást okozott a vízár. Oszalónakon is sok házat megrongált és elvitte a közeg nagy hídját, úgy, hogy a forgalom teljesen megszunt. Felsőkehelyen rettentő a pusztulás. A házak egyharmad része veszedelmesen megrongálódott, a jég pedig az egész határt elverte. Jégeső volt Góborfalvaan is, ahol a kapás és a kánásos termest egészen eleverte a jég, a szénát pedig a víz hordta el. Nagyszentmihályon kilene malacot sodort el az ár. Felsőőről jelentik hogy a Lapines és a Pinka folyók elöntötték a vidéket, magukkal hordva nagy mennyiségi szénát és sok hidast, telve állatokkal. A megmegujuló viharok magában Felsőőrött is nagy kárt okoztak. Grodnón, Fehérpatakon, Alhón és az egész Lapines-mellékben mindenütt nagy a pusztulás.

Az árvíz áldozata. A hétfőn árvíznek Szalónakhatán emberélet is esett a nagy anyagi kár mellett áldozatul. — Such Imre tanító tíz éven aluli Fülöp nevű fiát az ár ragadta s a szerencsétlen gyermek a vízbe fullt.

Heti krónika.

160 ezer koronas lopas a vasuton. A Budapest—kassai vasútvonalon szerdára virradó éjjel a postakocsiból 160 ezer koronát tartalmazó faladát elloptak. A pénz a kincstár tulajdona volt. A lopást Kassa előtt vették észre s rögtön értesítették a budapesti államrendőrséget. Éjjel a detektívönknél jelentkezett a vasúti kocsis postaaltisztje és bevallotta, hogy a pénzt ő lopta el s a faladát a godóllói koronauradalom érdekében ásta el. A detektívek automobilon vitték ki a tolvajt Gódollóra a pénz előkerítésére. A tolvaj postalaltiszt neve Puskás István. A detektívek megtalálták a faladát a jelzett helyen sértetlen pénztartalommal.

A kormány rekvirálja a talp-és bányafat. A kormány rendeletet boesatott ki, — a hivatalos lap tegnapi száma közli — amely zár alá veszi a talp- és mindenennmű bányafat és megállapítja ezek kötelező bejelentését. Mindazok, akik talp vagy bányafával kereskednek, vagy ilyen készletük van, kötelesek kész-

letüket július 1-ig a kereskedelmi miniszterium IV. szakosztályához különbeni büntetés terhe mellett bejelenteni. A bejelentéshez városokban a polgármesterek, községekben az elöljáróságok bejelentőlapot adnak ki.

Marhaállományunk védelme. A hadserog fokozott hússzükséglete és a háború hosszú tartama olyan intézkedéseket tesz szükségessé amelyek az állatállomány védelméről, különösen pedig az utánpótlásról gondoskodnak. Ez intézkedések legfontosabbika a telhen- és borjúállomány fenntartásának lehető biztosítása, ami csak szigorú vágatási tilalmak kibocsátásával lehetséges. Értesülésünk szerint legújabbban a földmivélsügyi miniszter rendeletet küldött az összes állatvasári és állategészségügyi hatóságokhoz, amelyben kimondja, hogy ezentul hasastehenek és háromévesnél fiatalabb uszok, illetve uszoborjuk levágását a legszigorúbban megtiltja és az erre vonatkozó régebbi rendeletek érvényben tartásával utasítja a husvizsgálókat, hogy a megnevezett állatok levágását minden körülmények közt akadályozzák meg. A rendelet megszégését kihagásnak minősíti, amelyet foglhabüntetéssel sújtanak. Az erre vonatkozó tilalom tudvalevőleg már 1914. október 15-én kiadott 7512. M. E. számú kormányrendelet érvénybelépte óta fennáll s az újabb intézkedés csak e rendelet szigorúbb végrehajtására s a kivételek engedélyezésének korlátozására vonatkozik, amit éppen az OME, már tavaly ismételtén sürgetett. Az Ausztriában május 25-én kiadott hasonló tárgyú kormányrendelet fejésteneknek, tenyészállatoknak, ökröknek és uszoborjuknak 2 1/2 éves korig, bikaborjuknak pedig 2 éves korukig való levágását — kényszervagagástól eltekintve — általában tiltja, azonban a tartományi hatóságoknak megadja a felhatalmazást, hogy megokolt esetben és szakértő meghallgatása után két évnél idősebb uszoborjuk és ökrök levágását kivételesen engedélyezzék, ahol ezt az állategyésztési viszonyok lehetővé teszik.

Mozgalom a hetivasarok tenntartása mellett. A kormány rendeletet boesatott ki a heti vasarok korlátozása tárgyában, vagyis, hogy hetenkint csak egy vasár szabad. Már akkor hangsúlyoztuk, hogy a nagy neptomegok összeverodésevel és így nagymérvű élelmiszterlogyasztással jaro országos vasarok korlátozása megokult, de a városi élelmezés biztosítása céljából az eddigi hetivasarok fenntartását szükségesnek tartjuk. A tapasztalat ugyanis amellett szol, — hogy a hetivasaros napokon az élelmiszterpiac gazdagabb szokott lenni. Győr város tanácsa a miniszterelnökhoz és a kereskedelmi miniszterhez felir, hogy a ketszeri (szerdai és szombati) hetivasarok megtartását tovaob- ra is engedélyezze, „mert a város lakosságának élelmezésénél e két alkalom nyújtassék hetenként.” A kormány új vasárrendelete július 1-ével lép életbe.

Megrendito szerencsetlenség. A kormendi vasárról együtt indult haza kedden delutan nyole dondorjai és egy rabagyarmati lakos. A vasutrol Rátóton leszállottak s a Rába túlsó partjára akartak jutni, hogy utat rövidítsenek. A rabagyarmati Boldizsárfele malom mellett mind a kilencen egyszerre ules esonakba. Talan a közepe tajan járhattak az erős áradásban levő kutonben is sevesfolyású víznek, amikor a esonak felborult s valamennyien a vízbe estek. A sebes ár magával ragadta szerencsétlen áldozatait s mindosze csak három embernek sikerült partra jutnia, hatan odavesztek. A borzalmas szerencsetlenség híre osselutottak a közeli falból az emberek s rögtön keresesekre indultak. Az éjszaka folyamán egy hullat fogtak ki a vízből s megállapították, hogy az Frusták Jozsef kondorjai gazdalkodoe.

Hírek a háborúról.

Korai örömmemor Italiában. A magyar osztrák csapatoknak az astagói fensikrol törtent onkéntes visszavonulása leirhatatlan örömet keltett egész Olaszországban. Milánó, Pádua, Venecia lobogódiszben usznak és mindeuutt az olasz fegyverek gyozelmét unnepek és a szövetséges offenzíva kudarcáról regelnek.

A bolg. rok elonyomulási görög földön A Latin szalonkai tudósítója jelenti: A bolgarok elonyomulása görög területen gyorsan és eredményesen halad előre. Nagy az elégedetlenség az ántánt sorogében Sarral ellen, a ki négyezer kapott Párisból utasítást az offenzíva megkezdésére, de még mindig halogatta a támadást.

A franciak Verdunnel 2 millió embert vesztettek. A francia kamara titkos ülésen jelentést tettek a francia csapatok verduni veszteségéről. Eszerint a franciak Verdun védelmében eddig a foglyokkal együtt ket millió embert ve zítettek.

Jakobeny-Kuty között orosz hullahegyek emelkednek. Ideérkezett kiteles hírek szerint bukóvini frontunkon a legkitünőbb csapataink helyzete Jakobeny és Kuty között az oroszok támadásait rendkívül véres veszteségek mellett vertük vissza. Ezen a hárvonalon bevenetlen állásaink előtt valóságos hullahegyek emelkednek.

Az amerikai-mexikói háború. A mexikói kormány közölte a latin államok köztársaságával, hogy az Egyesült Államok eljárása miatt a háború elkerülhetetlen. A perui állam válaszában reméli, hogy a háború elkerülhető lesz. két másik állam hangsúlyozza hogy lelkesedéssel kitart Mexikó mellett. Az Egyesült Államok azzal a tervvel foglalkoznak, hogy olrneldek a kikötőzart a Mexikóba való kivitel megakadályozása céljából.

n.
k.
ze-
set
ég
zt
ott
or-
tó
ra
ig
lis
z-
z-
ja,
k,
nt-
rt
ra
ek
ól,
az
a
el,
et
si-
és
al-
lés
en
vő
ok
ios
r-
ég
lál
int
gy-
ne
jai
ál-
ll-
lé-
ból
gy
nu
ga-
lat
ire
ha
int
a
tá-
ak,
ob-
or-
ba,
c
a
ót-
ni-
zes
tak
sz-
et-
etű
ogó
int
zul

